

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۱.	acetogenesis	استات‌زایی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	تولید استات به‌عنوان یک محصول اصلی یا فرعی توسط یک ریزاندامگان	10
۲.	acid-fast organism	اندامگان اسیدمقاوم	میکروب‌شناسی	اندامگانی که پس از جذب رنگ در رنگ‌آمیزی اسیدپای، با اسیدهای معدنی یا مخلوط اسیدالکل رنگ‌بری نمی‌شود	۱۱
۳.	acid-fast stain	رنگ‌آمیزی اسیدمقاوم	میکروب‌شناسی	نوعی رنگ‌آمیزی افتراقی برای شناسایی اندامگان‌های اسیدپای که به روش‌های مختلف قابل انجام است	۱۱
۴.	acute viral infection	عفونت حاد ویروسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	عفونتی که در آن ویروس فعال است و علائم عفونت آشکار می‌شود	10
۵.	adhesin	چسبینه	میکروب‌شناسی	اجزا یا زوائد سطح یاخته که واسطه چسبیدن یاخته‌ها به یکدیگر یا به سطوح بی‌جان هستند	۱۱
۶.	adhesion molecule	مولکول چسبان	میکروب‌شناسی	مولکول‌هایی که واسطه اتصال یاخته‌ها به یکدیگر یا به مولکول‌های ماتریس خارج یاخته‌ای نظیر فیبرونکتین هستند	۱۱
۷.	aerobe	هوازی ۱	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ریزاندامگانی که در حضور اکسیژن قادر به زندگی و رشد است	10
۸.	aerobic culture	کشت هوازی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشت در شرایط هوازی و در مجاورت اکسیژن مولکولی	8
۹.	aerobic respiration	تنفس هوازی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	تنفسی که در آن گیرنده نهایی الکترون، اکسیژن مولکولی هواست	10
۱۰.	aerobiosis	هوازی‌بودی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	۱. حیات در محیط دارای مولکول اکسیژن ۲. وضعیت یا حالتی که در آن اکسیژن وجود دارد	10
۱۱.	aerotaxis	هوازی‌گری	میکروب‌شناسی	حرکت به سمت غلظت مناسب اکسیژن	۱۱
۱۲.	aerotolerant	هواتاب	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ریزاندامگانی بی‌هوازی که در شرایط هوازی می‌تواند زنده بماند، اما نمی‌تواند رشد کند یا رشد آن کمتر از حالت طبیعی است	10
۱۳.	agar dilution test, plate dilution test	آزمایش رقیق‌سازی در آگار	میکروب‌شناسی	کشت اندامگان مورد آزمایش در مجموعه‌ای از ظروف پتری حاوی محیط کشت آگاردار که غلظت پادزیست در آن کاهش یافته باشد	۱۱
۱۴.	agar, gelose	آگار	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	۱. مخلوطی از پلی‌ساکاریدهای گرفته‌شده از قارچ‌های قرمز که در دمای زیر ۴۰ درجهٔ لسیستین به شکل ژل درمی‌آید ۲. محیط کشت حاوی آگار که به‌صورت جامد است	10
۱۵.	alkalophil	قلیادوست ۲	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	اندامگانی که در شرایط قلیایی (pH 8 تا ۱۱) رشد مناسب دارد	10
۱۶.	amastigote, leishmanial stage	بی‌تاژک	میکروب‌شناسی	خصوصیت ظاهری ریزاندامگان‌های تاژک‌دار خانواده تریپانوزوماتیدها در مرحله‌ای از زندگی که در آن تک‌یاخته فاقد تاژک آزاد است	۱۱
۱۷.	amphitrichous	دوسرتاژک	میکروب‌شناسی	ویژگی یاخته‌ای که در هریک از دو سر آن یک تاژک وجود دارد	۱۱

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۱۸	anaerobe	بی‌هوازی ۱	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ریزاندامگانی که در نبود یا کمبود اکسیژن قادر به زندگی و رشد است	10
۱۹	anaerobic culture	کشت بی‌هوازی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشت در شرایط بی‌هوازی و در غیاب اکسیژن	8
۲۰	anaerobic jar	ظرف بی‌هوازی	میکروب‌شناسی	ظرفی که برای گرم‌خانه‌گذاری (incubation) محیط‌های کشت در نبود اکسیژن یا به‌طور کلی در مجاورت ترکیب گازی غیر از هوای جو به کار می‌رود	۱۱
۲۱	anaerobic respiration	تنفس بی‌هوازی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	تنفسی که در آن گیرنده نهایی الکترون، یک ماده معدنی غیر از اکسیژن مولکولی هواست	10
۲۲	anaerobiosis	بی‌هوازی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	۱. حیات در غیاب مولکول اکسیژن ۲. نبود کامل یا کمبود اکسیژن به شکل گاز یا محلول در محیط	10
۲۳	anatoxin, toxoid	زهرواره	[پزشکی، زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	زهرابه‌ای که به‌نحوی تغییر یافته است که خاصیت سمی آن از بین رفته، ولی خاصیت تحریک ایمنی آن هنوز باقی است	10
۲۴	anterograde transport	تراژد به سو	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	حرکت ویروس‌ها در اعصاب در جهت جریان اصلی ورود	10
۲۵	antibiogram	پادزی‌نگاره	میکروب‌شناسی	الگوی حساسیت یک ریزاندامگان در برابر طیفی از پادزیست‌ها در آزمایش حساسیت پادزیستی	۱۱
۲۶	antibiogram test	آزمایش پادزی‌نگاره	میکروب‌شناسی	← آزمایش حساسیت پادزیستی	۱۱
۲۷	antibiotic disk	صفحه پادزیست	میکروب‌شناسی	هریک از صفحات مدور کوچکی از کاغذ جاذب که با یک نوع پادزیست اشباع شده باشد	۱۱
۲۸	antibiotic-sensitivity test, antibiotic-suceptibility test	آزمایش حساسیت پادزیستی	میکروب‌شناسی	آزمایشی که در آن حساسیت یک عامل بیماری‌زا نسبت به پادزیست‌های مختلف تعیین می‌شود. مت. آزمایش پادزی‌نگاره antibiogram test	۱۱
۲۹	antitoxin	پادزهرابه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پادتنی که بر ضد یک زهرابه تولید می‌شود	10
۳۰	apoptosis	خران یاخته‌ای	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	سازوکار مرگ برنامه‌ریزی‌شده یاخته‌های هوسته‌ای که در پی سازوکارهای درون‌یاخته‌ای و به‌ویژه قطعه‌قطعه شدن (fragmentation) ژنگان رخ می‌دهد. مت. مرگ برنامه‌ریزی‌شده یاخته programmed cell death	10
۳۱	archaebacteria	کهن‌باکتری‌ها	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	گروهی از باکتری‌های متان‌زا یا نمک‌دوست که از ابتدایی‌ترین اشکال زندگی میکربی هستند	10
۳۲	asepsis	ناپلشتی	میکروب‌شناسی	وضعیتی که در آن ریزاندامگان‌های بالقوه مضر در بافت یا ماده یا محیط وجود ندارد	۱۱
۳۳	aseptic	ناپلشت	میکروب‌شناسی	ویژگی آنچه در آن ریزاندامگان بیماری‌زا وجود نداشته باشد	۱۱

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۳۴	aseptic technique	روش ناپلشت	میکروب‌شناسی	هر روشی در مراقبت سلامتی که با رعایت اصول سترونی از آغاز جلوی آلودگی میکربی را می‌گیرد	۱۱
۳۵	asexual	غیرجنسی	میکروب‌شناسی	ویژگی تولیدمثلی که فقط به قابلیت‌های یک والد وابسته است و در آن کامه و لقاح نقشی ندارند	۱۱
10	assembly 1 → virus assembly		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		
۳۶	autolysin	خودکافتینه	میکروب‌شناسی	آنزیم‌ها/ زی‌مایه‌های درون‌زادی که با تخریب بعضی اجزای موجود در ساختار یاخته موجب خودکافت آن می‌شوند	۱۱
۳۷	autolysis	خودکافت	میکروب‌شناسی	کافت یک یاخته در اثر خودکافتینه‌ها (autolysin)	۱۱
۳۸	axial filament, axoneme	رشته محوری	میکروب‌شناسی	رشته مرکزی در ساختمان یک تاژک یا مژک	۱۱
۱۱	axoneme → axial filament		میکروب‌شناسی		
۳۹	bacterial colony	پرگنه باکتریایی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	توده‌ای از گونه‌های باکتریایی در سطح محیط‌های مناسب که تحت شرایط مساعد تشکیل می‌شود و با چشم غیرمسلح قابل مشاهده است	10
۴۰	bacterial population	جمعیت باکتریایی	میکروب‌شناسی	تعداد یاخته‌های هر نسل از یک باکتری که دو برابر نسل قبل است	۱۱
۴۱	bacteriology	باکتری‌شناسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	دانش مطالعه باکتری‌ها	8
۴۲	bacteriophage, phage	باکتری‌خوار	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویروسی که در درون باکتری همتاسازی می‌شود و باعث تلاشی باکتری می‌گردد	8
۴۳	bacteriostasis agar	آگار باکتری‌ایستاد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیط کشت آگار داری برای نگهداری طولانی مدت باکتری‌های مورد آزمایش و جلوگیری از رشد آنها	10
۴۴	bacteriuria	باکتری‌میزی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	وجود باکتری در ادرار	8
۴۵	barophile	فشاردوست	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	اندامگانی که تحت فشار زیاد هیدرواستاتیک (hydrostatic) به‌خوبی رشد می‌کند	10
۴۶	basal body 1, flagellar motor	جسم پایه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ساختاری درون یاخته‌ای که قلاب را در پوش ثابت نگه می‌دارد	8
۴۷	basal medium	محیط پایه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیط ساده‌ای که پایه محیط‌های غنی شده است	10
۴۸	binary fission	شکافت دوتایی	میکروب‌شناسی	نوعی تکثیر غیرجنسی در تک یاختگان که در آن یک یاخته مادر طی رشتمان به دو یاخته دختر مشابه و مجزا و مستقل تقسیم می‌شود	۱۱

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۴۹	biological vector	ناقل زیستی	میکروب‌شناسی	ناقلی که عامل بیماری‌زا علاوه بر انتقال به آن، در آن تکثیر نیز می‌یابد	۱۱
۵۰	blood agar	آگار خون‌دار	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیط آگار پایه‌ای که حاوی خون فاقد فیبرین است	10
۵۱	broth	آبگوشت	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هر نوع محیط مایع که پایه آن آبگوشت مغذی یا پروتئین آبکافت‌شده باشد	10
۵۲	broth culture → liquid culture		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۵۳	broth dilution test, tube dilution test	آزمایش رقیق‌سازی در آبگوشت	میکروب‌شناسی	کشت اندامگان مورد آزمایش در مجموعه‌ای از محیط‌های آبگوشتی که غلظت پادزیست در آن کاهش یافته باشد	۱۱
۵۴	budding	جوانه‌زنی	میکروب‌شناسی	روش تکثیر غیرجنسی از طریق رویش یک یاخته جدید از کنار یاخته دیگر که بیشتر در مخمرها روی می‌دهد	۱۱
۵۵	candle jar	ظرف شمع‌دار	میکروب‌شناسی	ظرفی که در آن می‌توان کشت‌ها را در شرایط فشار بیشتر اکسیدوکرین گرم‌خانه‌گذاری (incubation) کرد	۱۱
۵۶	capsid	پوشه ۱	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پوششی پروتئینی که ماده ژنی و پروتئین‌های ویروس را احاطه می‌کند	8
۵۷	capsomere	پوشه پار	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	واحدهای سازنده پوشه در ویروس	8
۵۸	carrier	حامل	میکروب‌شناسی	فردی که بدون هیچ نشانه بالینی عامل بیماری‌زا را با خود دارد و می‌تواند آن را به دیگران منتقل می‌کند	۱۱
۵۹	caseation	پنیری‌شدگی	میکروب‌شناسی	نوعی بافت‌مردگی که ظاهری پنیری‌شکل دارد و بیشتر در بیماری سل دیده می‌شود	۱۱
۶۰	cell culture	کشت یاخته	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشت یا نگهداری یاخته‌های حیوانی در شرایط آزمایشگاهی	8
	cfu → colony forming unit		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۶۱	charcoal yeast extract agar	آگار عصاره مخمر زغال‌دار	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیطی انتخابی که حاوی آهن و سیتین کافی برای تأمین نیازهای رشد برخی اندامگان‌هاست	10
۶۲	chocolate agar	آگار شکلاتی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیط کشت حاوی پپتون و هموگلوبین و ویتامین‌ها که واسرسنتگی (denaturation) هموگلوبینی موجود در آن سبب رنگ قهوه‌ای شکلاتی آن می‌شود	10
۶۳	chronic carrier	حامل مزمن	میکروب‌شناسی	حاملی که در صورت درمان نشدن، در تمامی طول دوره زندگی خود ریزاندامگان را حمل می‌کند	۱۱
۶۴	ciliophora	مژک‌داران	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از تک‌یاخته‌ها که سطح آنها با مژک پوشیده شده است * مصوب فرهنگستان اول	8

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۶۵	cilium	مژک	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	زائده رشته‌مانندی که به تعداد فراوان بر روی سطح یاخته یافت می‌شود و به تغذیه و جابه‌جایی آن کمک می‌کند * مصوب فرهنگستان اول	8
۶۶	circular colony	پَرگنه گرد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگنه‌ای گرد با لبه صاف	10
۶۷	clinical bacteriology	باکتری‌شناسی بالینی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از باکتری‌شناسی که به مطالعه بیماری‌های عفونی ناشی از عوامل باکتریایی می‌پردازد	8
۶۸	clinical microbiology	میکروب‌شناسی بالینی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از میکروب‌شناسی که به مطالعه بیماری‌های عفونی می‌پردازد	8
۶۹	clinical mycology	قارچ‌شناسی بالینی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از قارچ‌شناسی که به مطالعه بیماری‌های عفونی ناشی از عوامل قارچی می‌پردازد	8
۷۰	clinical parasitology	انگل‌شناسی بالینی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از انگل‌شناسی که به مطالعه بیماری‌های عفونی ناشی از عوامل انگلی می‌پردازد	8
۷۱	clinical virology	ویروس‌شناسی بالینی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از ویروس‌شناسی که به مطالعه بیماری‌های عفونی ناشی از عوامل ویروسی می‌پردازد	8
۷۲	coculture	هم‌کشت	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشت هم‌زمان دو یا چند نوع یاخته در یک محیط	8
۷۳	colonization	استقرار	میکروب‌شناسی	مستقر شدن ریزاندامگان‌ها بر روی پوست یا غشاهای مخاطی	۱۱
۷۴	colony 1	پَرگنه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	تعدادی یاخته یا اندامگان از یک گونه مشخص که به صورت اجتماع یا گروه معین و مجزا رشد می‌کنند	10
۷۵	colony counter	پَرگنه‌شمار	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ابزاری برای شمارش پرگنه‌ها در محیط کشتی که دارای صفحه‌ای روشن و شفاف است و به بخش‌های کوچک‌تر با مساحت معین تقسیم شده است	10
۷۶	colony forming unit counting method	روش شمارش واحد پَرگنه‌ساز	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هریک از دو روش شمارش ریزاندامگان‌ها که در آنها با توجه به نوع اندامگان، شمارش یا برحسب مقدار کل یاخته‌ها یا برحسب یاخته‌های زنده صورت می‌گیرد	10
۷۷	colony forming unit, cfu	واحد پَرگنه‌ساز	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	واحد تشکیل‌دهنده پَرگنه	10
۷۸	coloured colony	پَرگنه رنگی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگنه‌ای که رنگی غیر از رنگ آگار دارد	10
۷۹	commensal flora → resident flora		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۸۰	continuous culture	کشت پیوسته	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشتی که در آن محیط مایع به‌طور پیوسته تجدید می‌شود مت. کشت جاری continuous-flow culture	8
۸۱	continuous-flow culture	کشت جاری	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	← کشت پیوسته	8

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۸۲	convex colony	پَرگَنهٔ کوژ	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای که از سطح ظرف برآمدگی کاملاً نیم‌دایره دارد	10
	CPE → cytopathic effect		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۸۳	crateriform colony	پَرگَنهٔ فنجان‌جانی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای شبیه به پَرگَنهٔ برآمده با یک فرورفتگی توخالی در وسط	10
۸۴	culture 3	کشت	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	۱. محصول رشد نوع خاصی از ریزاندامگان‌ها در یک محیط مناسب ۲. رشد دادن ریزاندامگان‌ها تحت شرایط واپایش‌شده	8
۸۵	culture medium	محیط کشت	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ترکیب مایع یا جامدی که به‌طور ویژه برای رشد و نگهداری یا انتقال ریزاندامگان‌ها یا سایر انواع یاخته‌ها تهیه می‌شود مت. محیط medium	10
۸۶	curled colony	پَرگَنهٔ مجعد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای با حاشیه‌های فردار شبیه به موی مجعد	10
۸۷	cytopathic effect, CPE	اثر یاخته‌آسیبی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	اثر ناشی از تغییر یا ناپهنجاری یاخته‌ها در نتیجه عفونت ویروسی	10
۸۸	cytotoxin	یاخته‌زهرابه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	زهرابه‌ای که بر روی یاخته‌های یک اندام خاص اثر سمی ویژه دارد	10
	death phase → phase of decline		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۸۹	defective virus	ویروس ناقص	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویروسی که به علت نارسایی ژنتیکی یا نداشتن عوامل مورد نیاز قادر به تکثیر نیست	10
۹۰	differential medium	محیط افتراقی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیط جامدی که در آن انواع اندامگان‌ها با توجه به اشکال مختلف رشد خود از هم متمایز می‌شوند	10
۹۱	dilution rate	میزان رقیق‌سازی	میکروب‌شناسی	در کشت پیوسته، میزان محیط کشتی که به ظرف کشت وارد یا از آن خارج می‌شود	۱۱
۹۲	dilution test	آزمایش رقیق‌سازی	میکروب‌شناسی	آزمایشی که در آن اندامگان از نظر توانایی رشد در محیطی با غلظت معین یک پادزیست مشخص بررسی می‌شود	۱۱
۹۳	diphasic medium	محیط دوفازی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیطی که دست کم بخشی از جزء جامد آن با مایع پوشیده شده است	10
۹۴	dry colony	پَرگَنهٔ خشک	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای با ظاهر خشک و گاهی چین‌خورده	10
۹۵	dry heat	گرمای خشک	میکروب‌شناسی	روشی برای سترون‌سازی با استفاده از هوای خشک داغ که به‌ویژه برای سترون‌سازی شیشه‌آلات و سایر مواد جامد مقاوم به حرارت به کار می‌رود	۱۱
۹۶	ectoparasite	برون‌انگل	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	انگلی که در سطح خارجی بدن میزبان زندگی می‌کند	8

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۹۷	ectoparasiticide	برون انگل‌کش	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	عامل نابودکننده برون انگل	8
۹۸	ectozoa	برون‌زیان	میکروب‌شناسی	گروهی از انگل‌ها که در خارج از بدن میزبان خود زندگی می‌کنند	۱۱
۹۹	egg-yolk agar	آگار زرده تخم‌مرغ	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیط کشت حاوی زرده تخم‌مرغ که در آن به دلیل آب‌کافت لسیترین هاله‌ای در اطراف پُرگنه‌ها ایجاد می‌شود	10
۱۰۰	endodyogeny	درون‌دوزایی	میکروب‌شناسی	نوعی تکثیر غیرجنسی که در آن دو یاخته دختر درون یک یاخته مادر شکل می‌گیرند	۱۱
۱۰۱	endogenous	درون‌زاد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویژگی هر عامل یا ماده‌ای که منشأ آن درون یک اندامگان باشد	10
۱۰۲	endoparasite	درون انگل	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	انگلی که در درون بدن میزبان، در یاخته‌ها یا بافت‌ها، زندگی می‌کند	8
۱۰۳	endopolygeny	درون چندزایی	میکروب‌شناسی	نوعی تولیدمثل غیرجنسی که در آن زادگان از طریق جوانه‌زنی یاخته مادر تولید می‌شود	۱۱
۱۰۴	endospore	درون‌هاگ	میکروب‌شناسی	هاگی که تحت شرایط کمبود مواد غذایی تشکیل می‌شود و معمولاً در برابر حرارت و خشکی و عوامل ضد میکروبی و تابش مقاوم‌تر از یاخته‌های رویا (vegetative cell) است	۱۱
	engulfment → viropexis		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۱۰۵	enriched medium	محیط غنی‌شده	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیط پایه‌ای که از انواع مواد مغذی یا عوامل رشد تهیه شده است تا امکان رشد نوع خاصی از اندامگان‌ها را تقویت یا تشدید کند	10
۱۰۶	enrichment medium	محیط غنی‌کننده	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیطی که برای غنی‌سازی و تقویت و رشد بعضی اندامگان‌ها به کار می‌رود	10
۱۰۷	enterotoxin	روده‌زهرابه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	زهرابه‌ای که فقط بر یاخته‌های مخاط روده تأثیر می‌گذارد	10
۱۰۸	entire colony	پُرگنه کامل	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پُرگنه‌ای با حاشیه کامل که لبه آن گرد و صاف است	10
۱۰۹	envelope 1	پوش	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	۱. در ویروس‌شناسی، خارجی‌ترین غشا در بعضی انواع ویروس که از جنس لیپوپروتئین است ۲. در باکتری‌شناسی، مجموعه دیواره یاخته و غشای یاخته *مصوب فرهنگستان اول	8
۱۱۰	environmental microbiology	میکروب‌شناسی محیطی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از میکروب‌شناسی که به مطالعه برهم‌کنش میکروب‌ها و محیط‌زیست می‌پردازد	8
۱۱۱	epimastigote	میان‌تاگ	میکروب‌شناسی	خصوصیت ظاهری تک‌یاخته تربیانونوم در مرحله‌ای از تکوین که در آن پرده موج (membrane undulating) کوتاه و کینتوپلاست (kinetoplast) در جلوی هسته قرار دارد	۱۱
۱۱۲	epizoa	برزیان	میکروب‌شناسی	گروهی از ریزاندامگان‌ها متشکل از انگل‌های حیوانی که بر روی سطح بدن میزبان خود زندگی می‌کنند	۱۱

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
	etuve → incubator		میکروب‌شناسی		۱۱
۱۱۳	eubacteria	هوباکتری‌ها	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	گروهی از باکتری‌های گرم‌مثبت بی‌هوازی اجباری که هاگ تولید نمی‌کنند	10
۱۱۴	exogenous	برون‌زاد	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویژگی هر عامل یا ماده‌ای که منشأ آن خارج از یک اندامگان باشد	10
۱۱۵	exosporium	پوش‌هاگ	میکروب‌شناسی	لایهٔ سست و نازکی که در قسمت خارجی پوشهٔ هاگ تشکیل می‌شود	۱۱
۱۱۶	exponential phase	مرحلهٔ نمایی	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مرحله‌ای از رشد که به علت ثبات شرایط مطلوب، تعداد باکتری‌ها به شکل تصاعدی رو به افزایش است مت. مرحلهٔ لگاریتمی logarithmic phase	10
۱۱۷	extracellular	برون‌یاخته‌ای	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مربوط به بیرون یاخته	10
۱۱۸	extremophil	فرین‌دوست	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هریک از کهن‌باکتری‌هایی که تمایل به زندگی در محیطی خاص با دما و نمک زیاد داشته باشد	10
	factory area → viroplasm		[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۱۱۹	facultative anaerobe	بی‌هوازی اختیاری	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ریزاندامگانی که در هر دو شرایط هوازی و بی‌هوازی قادر به زندگی است	10
۱۲۰	facultative parasite	انگل مختار	میکروب‌شناسی	انگلی که می‌تواند هم به‌صورت وابسته به اندامگانی دیگر و هم مستقل از آن زندگی کند	۱۱
۱۲۱	fastidious	پُر‌نیاز	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ریزاندامگانی که برای رشد به تغذیه یا محیط کشت پیچیده نیاز دارد	8
۱۲۲	filamentous colony	پَرگنهٔ رشته‌ای	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگنه‌ای که رشته‌های ظریف زیادی از مرکز به طرف بیرون آن رشد می‌کنند	10
۱۲۳	filiform colony	پَرگنهٔ مویی	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگنه‌ای که حاشیه‌های آن دارای رشته‌های نخ‌مانندی است که از مرکز به سمت بیرون رشد می‌کنند	10
۱۲۴	fimbria	کُرک	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هریک از رشته‌های پروتئینی نازک بر روی سطح برخی یاخته‌های میکروبی	8
۱۲۵	flagellar motor → basal body 1		[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۱۲۶	flagellate 1	تاژک‌دار ۱	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ریزاندامگان دارای یک یا چند تاژک	8
۱۲۷	flagellate 2	تاژک‌دار ۲	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویژگی ریزاندامگانی که یک یا چند تاژک دارد	8
۱۲۸	flagellin	تاژکینه	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	زیرواحد تشکیل‌دهندهٔ پروتئین در تاژک باکتری	8

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۱۲۹.	flagellum	تاژک	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	زائده رشته‌مانندی که از سطح باخته بیرون می‌زند و اندام حرکتی باکتری‌ها است * مصوب فرهنگستان اول	۸
	flambage → flaming		میکروب‌شناسی		۱۱
۱۳۰.	flaming, flambage (fr.)	شعله‌زنی	میکروب‌شناسی	مواجهه مختصر شیء با داغ‌ترین قسمت شعله به منظور سترون‌سازی سطح آن	۱۱
۱۳۱.	flat colony	پَرگنه تخت	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگنه‌ای که هم‌سطح یا سطح آگار به نظر می‌رسد	۱۰
۱۳۲.	flora 1 → microflora		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		۸
۱۳۳.	forspore, prespore	پیش‌هاگ	میکروب‌شناسی	قسمتی از باخته که در حال تبدیل شدن به هاگ است	۱۱
۱۳۴.	fungaemia → fungemia		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		۸
۱۳۵.	fungai colony	پَرگنه قارچی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	توده‌ای از قارچ‌ها، مانند بعضی از مخمرها، که به پَرگنه باکتریایی شباهت دارد و با چشم غیرمسلح قابل مشاهده است	۱۰
۱۳۶.	fungemia/ fungaemia, mycethemia, mycohemia	قارچ‌خونی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	وجود قارچ در خون	۸
۱۳۷.	fungistatic	قارچ‌ایستاد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هر ماده یا عاملی که رشد و تکثیر دست‌کم برخی از انواع قارچ‌های موجود در فضای تحت اثر خود را متوقف می‌کند	۸
	gelose → agar		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		۱۰
۱۳۸.	glycocalix → glycocalyx		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		۸
۱۳۹.	glycocalyx/ glycocalix	قندپوسته	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	لایه‌ای از پلی‌ساکاریدها یا گلیکوپروتئین‌ها که روی بسیاری از باکتری‌ها را می‌پوشاند	۸
۱۴۰.	glycoprotein	قندپروتئین	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پروتئین‌هایی که در ساختار خود یک یا چند دنباله کربوهیدراتی دارند که با پیوند کووالانسی به آنها متصل است	۱۰
۱۴۱.	Gram negative	گرم منفی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویژگی باکتری‌هایی که در روش رنگ‌آمیزی گرم، در مرحله رنگ‌بری با حلال‌های آلی نظیر الکل، رنگ اولیه را به سهولت از دست می‌دهند	۱۰
۱۴۲.	Gram positive	گرم مثبت	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویژگی باکتری‌هایی که در روش رنگ‌آمیزی گرم رنگ اولیه را حفظ می‌کنند و در برابر مرحله رنگ‌بری مقاوم هستند	۱۰
۱۴۳.	Gram stain	رنگ‌آمیزی گرم	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	نوعی رنگ‌آمیزی در باکتری‌شناسی که براساس آن دسته‌ای از باکتری‌ها به رنگ قرمز (گرم منفی) و دسته‌ای دیگر به رنگ بنفش (گرم مثبت) دیده می‌شوند؛ نام این شیوه برگرفته از نام دانشمند دانمارکی، کریستین گرم، است	۱۰

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۱۴۴	halophile	نمک دوست ۱	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	موجودی که برای رشد مناسب به نمک با غلظت زیاد نیاز دارد	10
۱۴۵	halophilic	نمک دوست ۲	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویژگی موجودی که برای رشد مناسب به نمک با غلظت زیاد نیاز دارد	10
۱۴۶	halotolerant	نمک تاب	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	موجودی که در برق‌کاف‌های بسیار غلیظ می‌تواند رشد کند	10
۱۴۷	hanging drop	روش قطره‌آویز	میکروب‌شناسی	روشی عینی و مستقیم برای مشاهدهٔ تحرک ریزاندامگان‌ها در محیط مایع	۱۱
۱۴۸	helical symmetry	تقارن مارپیچی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ساختار ویروسی متقارن برخی از ویروس‌ها به شکل مارپیچ منظم	10
۱۴۹	helper virus	ویروس یاور	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویروسی که تسهیل‌کنندهٔ فرایند تکثیر ویروس دیگر است	10
۱۵۰	HFR donor → high frequency recombination donor, HFR donor	دهندهٔ نوترکیبی پُرسامد	میکروب‌شناسی	نوعی دهندهٔ هم‌یوغ‌شده (conjugal) که در اثر درج یک دیسک در فام‌تن یک باکتری به وجود می‌آید	۱۱
۱۵۱	hook	قلاب ۳	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ساختار پروتئینی خمیده‌شکلی که به رشته متصل می‌شود	8
۱۵۲	hyperparasite	آبرانگل	میکروب‌شناسی	انگلی که سایر انگل‌ها را طعمه خود قرار می‌دهد	۱۱
۱۵۳	icosahedral symmetry	تقارن بیست‌وجهی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ساختار هندسی متقارن برخی ویروس‌ها که به شکل بیست‌وجهی منتظم است	10
۱۵۴	inclusion body	جسم گنجیده	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هریک از فضاهای غیرطبیعی حاوی محصولات ویروسی که در طی عفونت ویروسی ایجاد می‌شود	10
۱۵۵	incubation	گرم‌خانه‌گذاری	میکروب‌شناسی	نگهداری محیط کشت تلقیح‌شده در شرایط خاص محیطی برای مدت‌زمانی معین به منظور تأمین شرایط مناسب رشد	۱۱
۱۵۶	incubation period	دورهٔ نهفتگی	میکروب‌شناسی	فاصلهٔ زمانی بین مواجهه با عامل بیماری‌زا و ظهور علائم بیماری	۱۱
۱۵۷	incubator, etuve	گرم‌خانه	میکروب‌شناسی	اتاقکی که کشت‌ها را در دمای مشخص و برای مدت‌زمان معین در آن نگهداری می‌کنند	۱۱
۱۵۸	industrial microbiology	میکروب‌شناسی صنعتی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از میکروب‌شناسی که به نحوهٔ استفاده از میکروب‌ها یا فرآورده‌های میکربی برای تولید مواد غذایی و کالاهای آرایشی و بهداشتی و جز آن در مقیاس صنعتی یا تجاری می‌پردازد	8
۱۵۹	intercellular	بین‌یاخته‌ای	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	واقع‌شده در بین یاخته‌ها	10
۱۶۰	intracellular	درون‌یاخته‌ای	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	رُخ‌داده در درون یاخته	10

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۱۶۱	irregular colony	پَرگَنه نامنظم	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای که از مرکز به‌صورت ناهموار گسترش یافته و لبه‌های نامنظم دارد	10
۱۶۲	large colony	پَرگَنه بزرگ	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای بزرگ‌تر از ۸ میلی‌متر	10
۱۶۳	latent viral infection	عفونت نهان ویروسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	عفونتی که در آن تا زمان فعال شدن ویروس، ذرات ویروس عفونی قابل تشخیص نیستند	10
	leishmanial stage → amastigote		میکروب‌شناسی		۱۱
۱۶۴	liquid culture, broth culture	کشت در مایع	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشت حاصل از تلقیح (inoculation) میکروب‌ها در یک محیط مایع	8
۱۶۵	liquid medium	محیط مایع	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیط کشتی که فاقد عامل جامدساز است	10
۱۶۶	lobate colony	پَرگَنه کنگره‌ای	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای که در حاشیه‌های لپ‌دار آن انشعابات انگشتی شکل به طرف بیرون رشد می‌کنند	10
۱۶۷	logarithmic phase	مرحله لگاریتمی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	← مرحله نمایشی	10
۱۶۸	lophotrichous	قطب‌تازک	میکروب‌شناسی	ویژگی یاخته‌ای که در یک یا هر دو قطب آن یک دسته تازک وجود دارد	۱۱
۱۶۹	lysis	کافت ۱	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	تخریب یاخته بر اثر ازم‌پاشیدگی دیواره آن	10
۱۷۰	lysogen	کافت‌آما	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	عاملی که باعث القای کافت در یک یاخته می‌شود	10
۱۷۱	lysogenesis	کافت‌زایی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ایجاد کافت	10
۱۷۲	lysogenic	کافت‌آمیزی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مربوط به کافت‌آمیزی	10
۱۷۳	lysogenic cycle	چرخه کافت‌آمیزی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	← کافت‌آمیزی	10
۱۷۴	lysogenicity	کافت‌زایی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	قابلیت ایجاد کافت	10
۱۷۵	lysogeny	کافت‌آمیزی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ادغام (integration) ماده ژنتیکی یک باکتری خوار در ژنگان باکتری میزبان که می‌تواند به تولید ویروئون‌ها و نهایتاً کافت باکتری میزبان بینجامد مت. چرخه کافت‌آمیزی lysogenic cycle	10
۱۷۶	lytic cycle	چرخه کافت	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	چرخه فعال تکثیر در ویروس که به تولید زادگان ویروئون‌ها و رها شدن آنها از یاخته میزبان منجر می‌شود	10

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۱۷۷	mastigophora	تاژک‌داران	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	زیرشاخه‌ای از تک‌یاخته‌های‌ها که تاژک دارند	8
۱۷۸	matrix protein, MP	پروتئین بستره	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پروتئینی غیرقندی که فضای بین ژن‌پوشه و پوشش ویروس را پر می‌کند	10
۱۷۹	mechanical vector	ناقل مکانیکی	میکروب‌شناسی	اندامگان زنده و به‌ویژه یک بندپا که عامل بیماری‌زا را از یک میزبان به میزبان دیگر منتقل می‌کند، اما وجود آن برای تکثیر ریزاندامگان ضروری نیست	۱۱
۱۸۰	medical bacteriology	باکتری‌شناسی پزشکی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از باکتری‌شناسی که به مطالعه باکتری‌های بیماری‌زا در انسان می‌پردازد	8
۱۸۱	medical microbiology	میکروب‌شناسی پزشکی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از میکروب‌شناسی که به مطالعه میکروب‌های بیماری‌زا در انسان می‌پردازد	8
۱۸۲	medical mycology	قارچ‌شناسی پزشکی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از قارچ‌شناسی که به مطالعه قارچ‌های بیماری‌زا در انسان می‌پردازد	8
۱۸۳	medical parasitology	انگل‌شناسی پزشکی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از انگل‌شناسی که به مطالعه انگل‌های بیماری‌زا در انسان می‌پردازد	8
۱۸۴	medical virology	ویروس‌شناسی پزشکی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از ویروس‌شناسی که به مطالعه ویروس‌های بیماری‌زا در انسان می‌پردازد	8
۱۸۵	medium	محیط	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	← محیط کشت	10
۱۸۶	merogony, schizogony	نارینه‌زایی	میکروب‌شناسی	تکثیر چندتایی غیرجنسی که در آن یک یاخته‌والد در بدن میزبان، به بیش از دو یاخته مستقل تقسیم می‌شود	۱۱
۱۸۷	meront, schizont	نارینه	میکروب‌شناسی	مرحله‌ای در تکثیر غیرجنسی بعضی تک‌یاخته‌ها که در آن تعداد زیادی ناردانک (merozoite) تولید می‌شود	۱۱
۱۸۸	merozoite, schizont	ناردانک	میکروب‌شناسی	هریک از اندامگان‌های تک‌یاخته‌ای حاصل از مرحله نارینه‌زایی	۱۱
۱۸۹	methanophilic	متان‌دوست	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	← متان‌پرورد	10
۱۹۰	methanotroph	متان‌پرورد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هر اندامگانی که قادر به دگرگشت متان باشد متن. متان‌دوست methanophilic	10
۱۹۱	methanotrophy	متان‌پروردگی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	فرایندی که در آن اندامگان انرژی مورد نیاز خود را از دگرگشت متان تأمین می‌کند	10
۱۹۲	methylotroph	متیل‌پرورد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ریزاندامگانی که نیاز خود به کربن و انرژی را از دگرگشت ترکیبات یک‌کربنه حاوی گروه متیل یا از ترکیباتی که حاوی دو یا چند گروه متیل هستند و به‌طور مستقیم به یکدیگر متصل نشده‌اند، تأمین می‌کند	10

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۱۹۳	methylotrophy	متیل پروردگی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	فرآیندی که در آن ریزاندامگان انرژی مورد نیاز خود را از دگرگشت ترکیبات یک کربنه حاوی گروه متیل یا از ترکیباتی که حاوی دو یا چند گروه متیل هستند و به‌طور مستقیم به یکدیگر متصل نشده‌اند تأمین می‌کند	۱۰
۱۹۴	microaerophile	کم‌هوا دوست ۱	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	باکتری هوازی اجباری‌ای که برای رشد به غلظتی از اکسیژن، پایین‌تر از غلظت اتمسفر نیاز دارد	۱۰
۱۹۵	microaerophilic	کم‌هوا دوست ۲	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویژگی باکتری هوازی اجباری‌ای که برای رشد به غلظتی از اکسیژن، پایین از غلظت اتمسفر نیاز دارد	۱۰
۱۹۶	microbe	میکروب	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	۱. اندامگان‌های میکروسکوپی شامل برخی جلبک‌ها و باکتری‌ها و قارچ‌ها و تک‌یاخته‌ها و ویروس‌ها ۲. هر اندامگان میکروسکوپی بیماری‌زا	۸
۱۹۷	microbicidal concentration	غلظت میکروب‌کشی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محدوده غلظتی از میکروب‌کش که در آن میکروب‌کشی صورت می‌گیرد	۸
۱۹۸	microbicide	میکروب‌کش ۲	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هر ماده یا عاملی که میکروب‌های موجود در فضای تحت اثر خود را می‌کشد	۸
۱۹۹	microbiology	میکروب‌شناسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مطالعه ریزاندامگان‌ها و ارتباطات و اثرات آنها بر دیگر اندامگان‌ها و نیز محیط	۸
۲۰۰	microbistatic	میکروب‌ایستاد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هر ماده یا عاملی که رشد و تکثیر دست‌کم برخی از انواع میکروب‌های موجود در فضای تحت اثر خود را متوقف می‌کند	۸
۲۰۱	microflora, normal microbial flora, flora 1	ریزگان	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	در میکروب‌شناسی، مجموعه ریزاندامگان‌هایی که به‌طور طبیعی در محیط یا محل خاصی وجود دارند مت. ریزگان طبیعی normal flora	۸
۲۰۲	microgametocyte, microgamont	ریزگام‌یاخته	میکروب‌شناسی	گام‌یاخته نر که تعداد زیادی ریزگامه تولید می‌کند	۱۱
۱۱	microgamont → microgametocyte		میکروب‌شناسی		۱۱
۲۰۳	minimum medium	محیط کمینه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیط کشتی که فاقد برخی عوامل رشد است	۱۰
۲۰۴	mixed culture	کشت مخلوط	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشت حاوی دو یا چند نوع ریزاندامگان	۸
۲۰۵	moist heat	گرمای مرطوب	میکروب‌شناسی	روشی برای سترون‌سازی با استفاده از حرارت مرطوب، به‌ویژه بخار آب که در آن با منعقد کردن پروتئین‌ها یاخته‌ها کشته می‌شوند	۱۱
۲۰۶	molecular bacteriology	باکتری‌شناسی مولکولی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از باکتری‌شناسی که به مطالعه باکتری‌ها با استفاده از فناوری‌های تشخیص مولکولی می‌پردازد	۸
۲۰۷	molecular microbiology	میکروب‌شناسی مولکولی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مطالعه میکروب‌ها با استفاده از فناوری‌های تشخیص مولکولی	۸
۲۰۸	molecular mycology	قارچ‌شناسی مولکولی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مطالعه قارچ‌ها با استفاده از فناوری‌های تشخیص مولکولی	۸

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۲۰۹	molecular parasitology	انگل شناسی مولکولی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مطالعهٔ انگل‌ها و برهم‌کنش آنها با میزبان‌ها با استفاده از فناوری‌های تشخیص مولکولی	8
۲۱۰	molecular virology	ویروس‌شناسی مولکولی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مطالعهٔ ویروس‌ها با استفاده از فناوری‌های تشخیص مولکولی	8
۲۱۱	monotrichous	تک‌تاژک	میکروب‌شناسی	ویژگی یاخته‌ای که یک تاژک در یکی از دو سر خود دارد	۱۱
	MP → matrix protein		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۲۱۲	mucoid colony	پُرگنهٔ مخاطی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پُرگنه‌ای که به نظر می‌رسد سطح آن با مخاط پوشیده شده است	10
۲۱۳	multiple fission	شکافت چندتایی	میکروب‌شناسی	نوعی تکثیر در تک‌یاختگان که در آن یک یاختهٔ مادر به چند یاختهٔ دختر مشابه و مجزا و مستقل تقسیم می‌شود	۱۱
۲۱۴	mycethemia → fungemia/ fungaemia		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۲۱۵	mycohemia → fungemia/ fungaemia		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۲۱۶	mycology	قارچ‌شناسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	دانش مطالعهٔ قارچ‌ها	8
۲۱۷	mycophage	قارچ‌خوار	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویروسی که باعث عفونت و تلاشی قارچ می‌شود	8
۲۱۸	Negri body	جسم نگری	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	اجسام گنجیدهٔ گرد یا تخم‌مرغی‌شکل که در میان یاخته و گاهی در پی‌یاخته‌های آلوده به ویروس هاری افراد مبتلا، پس از مرگ آنها، دیده می‌شود	10
۲۱۹	neurotoxin	پی‌زهرا به	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	زهرا به‌ای که بافت عصبی را مسموم یا تخریب می‌کند	10
۲۲۰	nonfastidious	کم‌نیاز	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	باکتری‌هایی که به تغذیهٔ پیچیده نیاز ندارند	8
۲۲۱	normal flora	ریزگان طبیعی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	← ریزگان	8
۲۲۲	normal microbial flora → microflora		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۲۲۳	nucleocapsid	ژن پوشه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مجموعهٔ ژنگان ویروس و پوشهٔ احاطه‌کنندهٔ آن	10
۲۲۴	nutrient agar	آگار مغذی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	آبگوشت مغذی که با افزودن ۵/۱ تا ۲ درصد آگار به صورت جامد درآمده است	10
۲۲۵	nutrient broth	آبگوشت مغذی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیط پایهٔ مایعی که با محلول عصارهٔ گوشت و پپتون و سدیم کلرور تهیه می‌شود	10

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۲۲۶	obligatory parasite	انگل مجبور	میکروب‌شناسی	انگلی که برای زنده ماندن به یک میزبان مشخص وابسته است	۱۱
۲۲۷	old culture	کشت کهنه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشتی که برای مدت‌زمان طولانی نگهداری شده است و در نتیجه تغییرات مخربی در آن روی داده است	8
۲۲۸	opportunistic	فرصت‌طلب	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	اندامگانی که به‌طور طبیعی بی‌خطر است، اما در میزبانی که مقاومت او کاهش یافته است بیماری‌زا می‌شود	8
۲۲۹	opportunistic infection	عفونت فرصت‌طلب	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	عفونت ناشی از اندامگانی که معمولاً باعث بیماری نمی‌شود، مگر در شرایطی که دستگاه ایمنی بدن آسیب دیده باشد	8
۲۳۰	opportunistic pathogen	بیماری‌زای فرصت‌طلب	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	نوعی از بیماری‌زاهای عفونی، از جمله ویروس‌ها، که در افرادی که ایمنی آنها سرکوب شده است، باعث عفونت‌های فرصت‌طلب می‌شوند	8
۲۳۱	outgrowth	رویش	میکروب‌شناسی	تخریب پوسته و لایه‌های خارجی که به ظهور یک یاختهٔ رویای (vegetative cell) جدید منجر می‌شود	۱۱
۲۳۲	parasite 1	انگل	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	موجودی که به‌طور اجباری یا اختیاری در درون یا بر روی موجود زندهٔ دیگر زندگی می‌کند و برای ادامهٔ زندگی به میزبان نیازمند است * مصوب فرهنگستان اول	8
۲۳۳	parasiticide	انگل‌کش	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هر ماده یا عاملی که انگل‌های موجود در محیط تحت اثر خود را می‌کشد	8
۲۳۴	parasitology	انگل‌شناسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از زیست‌شناسی و پزشکی که به جنبه‌های مختلف هم‌زیستی و بیماری‌های انگلی و روابط انگل و میزبان می‌پردازد	8
۲۳۵	pathogenicity	بیماری‌زایی	میکروب‌شناسی	قابلیت یک عامل عفونی در ایجاد بیماری	۱۱
۲۳۶	periplasmic space	فضای میان‌غشایی	میکروب‌شناسی	فضای بین غشای درونی و غشای بیرونی در باکتری‌های گرم‌منفی	۱۱
۲۳۷	peritrichous	بخش تاژک	میکروب‌شناسی	ویژگی یاخته‌ای که در سرتاسر سطح آن تاژک وجود دارد	۱۱
۲۳۸	Petri dish culture	کشت پتری	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشتی که در آن میکروب‌ها در سطح محیطی جامد، معمولاً آگار یا ژلاتین، و در ظرف پتری رشد می‌کنند مت. کشت سطحی plate culture	8
۲۳۹	phage → bacteriophage		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۲۴۰	phase of decline, death phase	مرحلهٔ میرایی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مرحله‌ای از رشد باکتری‌ها، پس از گذشت مدتی در مرحلهٔ ایستایی، که در آن تعداد باکتری‌ها به‌شدت کاهش می‌یابد تا به حالت پایا برسد	10
۲۴۱	phenotypic mixing	آمیختگی رخ‌نمودی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ایجاد عفونت از طریق آمیخته شدن دو ویروس متفاوت، از طریق ژنگان یکی از آنها	10
۲۴۲	phototaxis	نور‌روی	میکروب‌شناسی	حرکت مستقیم یا غیرمستقیم اندامگان به سمت شدت نور بیشتر	۱۱

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۲۴۳	pilin	مویکینه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پروتئین تشکیل‌دهنده مویک باکتری	8
۲۴۴	pilus	مویک	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	زائده رشته‌مانند ظریفی که به تعداد فراوان در سطح برخی از باکتری‌ها یافت می‌شود و خصوصیات پادگنی و عملکردهای جنسی یاخته از آن منشأ می‌گیرد	8
۲۴۵	pitted colony	پَرگَنهٔ گود	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای که به درون آگار فرو رفته است	10
۲۴۶	plate culture	کشت سطحی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	← کشت پتری	8
	plate dilution test → agar dilution test		میکروب‌شناسی		۱۱
	prespore → forspore		میکروب‌شناسی		۱۱
۲۴۷	primary culture	کشت اولیه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشت حاصل از تلقیح (inoculation) میکروب برگرفته از محیط طبیعی	8
۲۴۸	programmed cell death	مرگ برنامه‌ریزی‌شدهٔ یاخته	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	← خزان یاخته‌ای	10
۲۴۹	promastigote	پیش‌تاژک	میکروب‌شناسی	خصوصیت ظاهری تک‌یاخته تربیانوزوم در مرحله‌ای از تکوین که در آن تاژک آزاد در سمت قدامی جسم‌یاخته‌ای (cell body) مشاهده می‌شود	۱۱
۲۵۰	protista	آغازیان	میکروب‌شناسی	سلسله‌ای از اندامگان‌های هوهسته‌ای ساده که شامل گیاه و حیوان و قارچ نمی‌شود	۱۱
۲۵۱	proton motive force	نیروی محرک پروتونی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	نیروی ناشی از اختلاف پتانسیل الکتریکی بین سطح داخلی و خارجی غشای باکتری	10
۲۵۲	protozoa	تک‌یاختگان	میکروب‌شناسی	گروهی بسیار متنوع متشکل از ریزاندامگان‌های تک‌یاخته‌ای با خصوصیات شبیه به گیاهان یا جانوران	۱۱
۲۵۳	protozoal colony	پَرگَنهٔ تک‌یاخته‌ای	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	توده‌ای متشکل در تعداد اندکی از تک‌یاخته‌ها با اندازه‌های متغیر که با چشم غیرمسلح قابل مشاهده است	10
۲۵۴	provirus	پیش‌ویروس	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	نوعی ژنگان ویروسی که به شکل دنا با ژنگان یاختهٔ آلوده‌شده تلفیق می‌شود و قابلیت تکثیر دارد	10
۲۵۵	pseudovirion	ویریون کاذب	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویرونی که فقط دارای مادهٔ ژنتیکی میزبان است	10
۲۵۶	psychrotroph	سرماپرورد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	اندامگانی که می‌تواند در دمای پایین، بین صفر تا پنج درجهٔ سلسیوس، رشد کند، هرچند دمای بهینه برای رشد آن بین ۱۵ تا ۲۰ درجهٔ سلسیوس است	10
۲۵۷	punctiform colony	پَرگَنهٔ نقطه‌ای	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای به شکل نقاط بسیار کوچک	10

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۲۵۸	pure culture	کشت خالص ۱	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشت حاوی یک سویه میکروبی خالص	8
۲۵۹	raised colony	پَرگنه برآمده	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگنه‌ای که از سطح ظرف اندکی برآمدگی دارد	10
۲۶۰	recurrent viral infection	عفونت عودکننده ویروسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	عفونتی که در آن ویروس نهفته مجدداً تحت شرایط خاص فعال می‌شود	10
۲۶۱	reservoir	مخزن	میکروب‌شناسی	جایی که عامل بیماری‌زا به‌طور طبیعی در آن زندگی می‌کند و تکثیر می‌یابد	۱۱
۲۶۲	resident flora, commensal flora	ریزگان مقیم	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ریزگانی که در یک مقطع سنی و برای مدتی طولانی در اندامی مانند روده یافت می‌شود	8
۲۶۳	retrograde transport	ترابرد واسو	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	انتقال ویروس‌ها در اعصاب در جهت عکس جریان اصلی ورود	10
۲۶۴	rhizoid colony	پَرگنه ریشه‌ای	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگنه‌ای که رشته‌های ضخیم و محدود ریشه‌مانند آن به طرف بیرون رشد می‌کنند	10
۲۶۵	satellite virus	ویروس یاورنیاز	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویروسی که اغلب از طریق جهش در طی تکثیر ویروس ایجاد می‌شود و فاقد عملکردهای ژن‌شناختی برای تکثیر است	10
	schizogony → merogony		میکروب‌شناسی		۱۱
	schizont → meront		میکروب‌شناسی		۱۱
	schizozoite → merozoite		میکروب‌شناسی		۱۱
۲۶۶	selective culture	کشت انتخابی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشتی که در آن ریزاندامگان‌ها در محیطی عموماً جامد و حاوی افزودنی‌هایی که موجب رشد یک گونه خاص می‌شود، رشد می‌کنند	8
۲۶۷	selective medium	محیط انتخابی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیطی که غیر از انواع اندکی از باکتری‌ها رشد بقیه را مهار می‌کند	10
۲۶۸	self assembly/self-assembly	خودگردایش	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	قابلیت ایجاد ساختارهایی از زیرواحدهای سازنده آن بی‌آنکه منبعی بیرونی اطلاعاتی درباره نحوه ساخت ساختارهای اولیه ارائه دهد	10
	self-assembly → self assembly		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۲۶۹	semi-solid medium	محیط نیمه‌جامد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیطی که برای اهدافی خاص مقداری آگار به آن اضافه می‌کنند، اما با غلظتی که محیط منعقد (سفت) نشود	10
۲۷۰	shake culture	کشت تکانشی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	نوعی کشت در مایع که در آن با حرکت مداوم و هوادهی امکان رشد میکروب‌های هوازی فراهم می‌شود	8

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۲۷۱	shiny colony	پَرگَنهٔ براق	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای با ظاهر براق و مرطوب مت. پَرگَنهٔ مرطوب wet colony	10
۲۷۲	simple medium	محیط ساده	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیطی حاوی کربن و منابع انرژی و ازت غیرآلی در یک محلول بافری	10
۲۷۳	slant culture, slope culture	کشت در شیب	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشت بر روی یک محیط جامد شیب‌دار در لولهٔ آزمایش	8
۲۷۴	slime layer	لعب‌لایه	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ترشحات منتشرشده از سطح باکتری‌ها که به‌سستی بر روی باکتری چسبیده‌اند	8
۲۷۵	slope culture → slant culture		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۲۷۶	small colony	پَرگَنهٔ کوچک	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای نسبتاً کوچک به اندازهٔ ۱ تا ۲ میلی‌متر	10
۲۷۷	solid medium	محیط جامد	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیطی مغذی که با افزودن عامل سفت‌کننده مانند آگار جامدسازی می‌شود	10
۲۷۸	spike 2	خار	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	نوعی برجستگی بر روی سطح ذرهٔ ویروسی	8
۲۷۹	spindle colony	پَرگَنهٔ دوکی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای طویل و باریک شبیه به دوک	10
۲۸۰	sporoblast	هاگ‌ساز	میکروب‌شناسی	مرحله‌ای از تکثیر غیرجنسی در برخی انگل‌ها قبل از تشکیل مام‌یاخته و پیدایش هاگ‌دانه‌ها (sporozoite) در آن	۱۱
۲۸۱	sporocyst	هاگدان	میکروب‌شناسی	کیسهٔ دربرگیرنده هاگ‌ها یا یاخته‌های تولیدمثلی	۱۱
۲۸۲	sporogony	هاگزایی	میکروب‌شناسی	مرحله‌ای غیرجنسی در چرخهٔ زندگی یک انگل که در آن هاگدانه‌ها (sporozoites) و هاگدان‌ها درون اووسیست‌ها (oocysts) تکوین می‌یابند	۱۱
۲۸۳	sporozoite	هاگ‌دانه	میکروب‌شناسی	هاگی که پس از بارور شدن تشکیل می‌شود	۱۱
۲۸۴	sporulation	هاگ‌آوری	میکروب‌شناسی	فرایند تشکیل و تکوین هاگ در اووسیست (oocyst)	۱۱
۲۸۵	stab culture	کشت سنبه‌ای	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	نوعی کشت که در آن تلقیح (inoculation) از سطح تا عمق محیط کشت جامد انجام می‌شود	8
۲۸۶	stationary phase	مرحلهٔ ایستایی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مرحله‌ای از رشد که در طی آن تعداد باکتری‌ها، برای مدتی ثابت باقی می‌ماند	10
۲۸۷	strain 1	سویه ۲	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	یک گروه از اندامگان‌هایی که با سایر اندامگان‌های موجود در همان گونه در یک یا چند خصوصیت وراثتی متفاوت باشند	8
۲۸۸	subculture 2	واکشت	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	عمل تهیهٔ یک کشت تازه از کشت قبلی	8

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۲۸۹	synchronised culture/ synchronized culture → synchronous culture		ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۲۹۰	synchronized culture → synchronous culture		ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۲۹۱	synchronous culture, synchronised culture/ synchronized culture	کشت همگام	ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشتی که در آن تمام یاخته‌ها از نظر چرخه رشد و تقسیم تقریباً در یک مرحله قرار دارند	8
۲۹۲	syncytium	هم‌میان یاخته	ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ساختاری چند هسته‌ای که از درهم‌آمیزی (fusion) میان یاخته‌های چند یاخته مجاور هم حاصل می‌شود	10
۲۹۳	temporary carrier	حامل موقت	میکروب‌شناسی	حاملی که فقط در طول دوره نهفتگی ریزاندامگان را حمل می‌کند و به محض بروز عوارض بالینی درمان می‌شود	۱۱
	thermoduric → thermotolerant		ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۲۹۴	thermotolerant, thermoduric	گرم‌تاب	ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	اندامگانی که می‌تواند در گرمایی که برای بسیاری از ریزاندامگان‌های رویشی کشنده است زنده بماند	10
۲۹۵	tissue culture	کشت بافت	ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	کشت یا نگهداری بافت‌های زنده در محیط مایع یا ژله‌ای در شرایط آزمایشگاهی	8
	toxoid → anatoxin		ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۲۹۶	transient flora	ریزگان گذرا	ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ریزگان غیربیماری‌زا یا بالقوه بیماری‌زایی که مدت کوتاهی در بدن ساکن می‌شود	8
۲۹۷	translucent colony	پَرگنه شفاف	ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگنه‌ای که مانند شیشه یا قطره آب روشن و شفاف است	10
۲۹۸	transport medium	محیط انتقالی	ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیطی برای زنده نگه داشتن باکتری‌های بیماری‌زا و اجتناب از رشد سایر آلوده‌کننده‌ها در حین انتقال از بیمار به آزمایشگاه	10
۲۹۹	triple sugar iron agar, TSI	آگار سه‌قندی آهن‌دار	ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	محیطی افتراقی حاوی معرف رنگین PH و سه قند لاکتوز و ساکاروز و گلوکوز برای شناسایی الگوی تخمیر باسیل‌های گرم‌منفی	10
۳۰۰	trypomastigote	پس‌تاژک	میکروب‌شناسی	خصوصیت ظاهری تک‌یاخته تریپانوزوم در مرحله‌ای از تکوین که در آن کینتوپلاست (kinetoplast) در پشت هسته قرار دارد و پرده موج کامل است	۱۱
	TSI → triple sugar iron agar		ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
	tube dilution test → broth dilution test		میکروب‌شناسی		۱۱
۳۰۱	tyndallization	تندلی‌سازی	ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	فرآیندی غالباً به منظور سترون‌سازی که در آن مواد را به مدت سه روز متوالی در دوره‌های یک‌ساعته بین ۸۰ تا ۱۰۰ درجه سلسیوس حرارت می‌دهند و در دوره‌های حد واسط در دمای اتاق یا بدن نگهداری می‌کنند	10

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۳۰۲	umbilicate colony	پَرگَنهٔ نافدار	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای با مرکز فرورفته و مقعر	10
۳۰۳	umbonate colony	پَرگَنهٔ پستانکی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای شبیه به پَرگَنهٔ برآمده با یک برآمدگی کوچک در مرکز	10
۳۰۴	undulate colony	پَرگَنهٔ موج‌دار	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	پَرگَنه‌ای با لبهٔ موج‌دار و نامنظم	10
۳۰۵	vector	ناقل	میکروب‌شناسی	یک اندامگان زنده نظیر بندپا که بیماری را از فردی به فرد دیگر منتقل می‌کند	۱۱
۳۰۶	vegetative cell	یاختهٔ روپا	میکروب‌شناسی	← شکل روپا	۱۱
۳۰۷	vegetative form	شکل روپا	میکروب‌شناسی	مرحله‌ای که در آن اندامگان رشد و تغذیه و تکثیر فعالانه دارد متـ . یاختهٔ روپا vegetative cell	۱۱
۳۰۸	vehicle	محمل	میکروب‌شناسی	محیط بی‌جان که ریزاندامگان بیماری‌زا از طریق آن منتقل می‌شود	۱۱
۳۰۹	viral infection	عفونت ویروسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	بیماری عفونی که از طریق ویروس‌های بیماری‌زا ایجاد می‌شود	10
۳۱۰	viral load	بار ویروس	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	مقدار کمی قابل‌اندازه‌گیری تعداد ویروس‌ها	10
۳۱۱	viral particle → virion		[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۳۱۲	viral replication	همتاسازی ویروسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	فرایندی که در آن از روی یک ویروس والد، ویروس یا شبه‌ویروس جدید تولید می‌شود	10
۳۱۳	viral transduction	ترارسانی ویروسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	انتقال دِنای حلقوی از یک یاخته به یاختهٔ دیگر توسط ویروس که به بیان ژنگان خارجی منجر می‌شود	10
۳۱۴	virion, viral particle, virus particle	ویریون	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ویروس در مرحله‌ای از چرخهٔ زندگی خود که در محیط خارج از یاخته در بدن یافت می‌شود و الزاماً شامل مادهٔ ژنی و پوشه است	8
۳۱۵	viroceptor	گیرنده‌نمای ویروسی	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	هریک از محصولات پروتئینی ژن‌های برخی ویروس‌ها که مشابه گیرنده‌های یاخته‌ای هوست‌های هاست	10
۳۱۶	virogene	ژن ویروس‌زا	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	توالی دِنای یاخته‌ای که حاوی اطلاعات برای تولید اجزای ذرهٔ ویروسی است	10
۳۱۷	virogenic cell	یاختهٔ نهان‌ویروس	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	یاخته‌ای که حامل یک ژنگان ویروسی نهفته است و ویروس عفونی تولید نمی‌کند	10
۳۱۸	viroid	شبه‌ویروس	[زیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	عامل عفونت‌زایی شامل یک رشتهٔ کوتاه رِنا که با هیچ پروتئینی همراه نیست و برای تکثیر کاملاً وابسته به یاختهٔ میزبان است	8

ردیف	واژه بیگانه	معادل مصوب	حوزه	تعریف	دفتر
۳۱۹	virology	ویروس‌شناسی	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	شاخه‌ای از میکروب‌شناسی که به مطالعه ویروس‌ها و بیماری‌های ناشی از آنها می‌پردازد	8
۳۲۰	virolysis	ویروس‌کافت	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	تخریب برگشت‌ناپذیر ساختار ویروس	10
۳۲۱	viropexis, engulfment	فروبری ویروس	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	فرایندی که در آن یاخته ذره ویروسی را در خود فرومی‌برد	10
۳۲۲	viroplasm, factory area, viroplasmic matrix, virus factory	کارگاه ویروس	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	بخشی از میان‌یاخته یاخته‌های آلوده به ویروس که هم‌تاسازی یا گردایش ویروس‌ها در آن انجام می‌شود	10
	viroplasmic matrix → viroplasm		[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
	virostatic → virustatic		[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۳۲۳	virucidal/ viricidal	ویروس‌کش	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ماده یا عاملی که قادر به غیرفعال کردن یا از بین بردن یک ویروس است	10
۳۲۴	viruria	ویروس‌میزی	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	وجود ویروس در ادرار	8
۳۲۵	virus assembly, assembly I	گردایش ویروسی	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	تجمع ویریون‌های بالغ متشکل از ماده ژنتیکی و پروتئین	10
	virus factory → viroplasm		[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		10
۳۲۶	virus particle → virion		[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]		8
۳۲۷	virustatic/ virostatic	ویروس‌ایست‌کننده	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	ماده یا عاملی که می‌تواند تکثیر ویروس را مهار کند	10
۳۲۸	wet colony	پژگنه مرطوب	[ازیست‌شناسی-میکروب‌شناسی]	← پژگنه براق	10
۳۲۹	wet mount, wet preparation	نمونه مرطوب	میکروب‌شناسی	نوعی آماده‌سازی در ریزبین که در آن نمونه مایع را بین لام و لامل قرار می‌دهند	۱۱
	wet preparation → wet mount		میکروب‌شناسی		۱۱